

Vici inherent - Thomas Pynchon

El detectiu que protagonitza *Vici inherent* recorda en molts aspectes el Philip Marlowe de Raymond Chandler. Com ell, Doc Sportello viu i treballa a Los Angeles, on té multitud de coneguts que l'ajuden o el destorben en les investigacions (policies, confidents, traficants, antics clients), no té secretària, topa amb facilitat amb noies encantadores, és més contemplatiu que violent, mostra una certa tendència a oferir rèpliques brillants, sap més del que sembla i en tot cas més que el lector. Les diferències, però, són considerables: en comptes dels Camel de Marlowe, Doc Sportello fuma porros sense interrupció, en comptes de llegir poesia fulleja la revista *Nimfes adolescents en pilotes*, i les relacions que manté amb les noies encantadores són certament desacomplexades. És com si Thomas Pynchon hagués assumit l'encàrrec de continuar i sobretot actualitzar el personatge, ja que Chandler va morir el 1959, just abans que comencés la dècada prodigiosa. Pel que fa a l'aspecte, si Marlowe té la corpulència afable de Robert Mitchum, Doc Sportello ens duu a la memòria l'esveltesa una mica poca-solta de John Turturro.

L'agència de Doc Sportello es diu LSD, que significa Localització, Seguretat, Detecció, tot i que no costa gaire de vincular aquest nom amb la passió que sent l'investigador per les substàncies il·legals: una passió que no el destorba en la seva feina, ans al contrari: “Era impossible que un investigador privat es passés anys prenent àcid en aquesta ciutat sense adquirir un cert do de percepció extrasensorial”. És potser gràcies a aquesta percepció que Doc Sportello aconsegueix mantenir el rumb de la investigació i no perdre's entre la vintena llarga de personatges importants, cadascun dels quals pot dur adherits camells, prostitutes, amics, amants i totes les combinacions possibles: amics de les amants, camells de les prostitutes, etc. Afegim-hi els veïns, els policies de diferents cossos, parents fins al tercer grau, prestamistes, fetillers, informàtics, immobiliaris, mercenaris, un exorcista zen deszombificador, un càrtel de la droga i membres de la Germandat Ària. Ah, i els cotxes, cadascun dels quals va seguit de l'any de fabricació.

Les aficions de l'època a Los Angeles són el sexe –que practica vigorosament una bona colla de personatges al llarg del llibre-, les drogues –de la marihuana a l'heroïna passant per les amfetamines- i la música surf, de la qual la novel·la proporciona informació enciclopèdica (quan entren en escena les *groupies* del grup The Boards, format per

poliaddictes, coincideixen els tres elements). En aquest escenari, s'entén millor un dels problemes de Doc Sportello: sovint el troben dormint a l'escena del crim, és a dir, a prop d'un cadàver. No és un patró de conducta que el policia Bigfoot trobi gaire tranquil·litzador, precisament ell, que a la mínima es refereix a la "puta horda d'esguerros hippies" i està subscrit a *Alerta de Col·leccionistas de Records de Tombstone*, dedicada als devots de Wyatt Earp.

Thomas Pynchon situa l'obra a l'any 1970, a l'etapa Nixon, quan el somni hippy ja ha estat substituït pel malson de la família Manson, que l'any anterior havia assassinat Sharon Tate a Beverly Hills, no gaire lluny dels escenaris del llibre. A *Vici inherent*, més d'un personatge vincula la contracultura als crims de Charles Manson, potser com a marca d'època, però sobretot com a signe de final d'etapa.

Si el lector ha llegit fins aquí, ja es deu haver adonat que ens trobem davant una novel·la que no seria exagerat qualificar de delirant, una barreja de *Fear and Loathing in Las Vegas* i la sèrie de dibuixos *Scooby-doo*. Ara bé: *Vici inherent* és una obra de l'any 2009, o sigui que resulta difícil esbrinar si ens trobem davant un homenatge, una paròdia, un revival o una celebració postmoderna. És tan difícil decidir l'adscripció del llibre com endevinar si els personatges parlen seriosament o bé són purs instruments de diàlegs lisèrgics.

Potser ha arribat el moment de parlar de Thomas Pynchon, Doncs bé, no és pas un autor dels que es poden trobar signant llibres per Sant Jordi. De fet, no és pas un autor que es pugui trobar enlloc. Senzillament, ningú no sap on viu, ni tan sols quin aspecte té. Se sap que va néixer a Nova York el 1937, que va estudiar enginyeria, que va ser alumne de Nabokov a Cornell, però fa més de quaranta anys que no té relació amb la premsa, i les últimes fotografies que se'n conserven són de quan es va allistar a la marina. Conreador del que s'ha anomenat "literatura paranoica", els seus llibres fan embogir els lectors, no sempre en sentit negatiu. En altres paraules, som davant un autor de culte en medis freak. En català no era possible llegir cap títol seu fins que Amsterdam els ha començat a publicar. El primer va ser *A contrallum*, un patracol de més de mil pàgines en lletra atapeïda, que aquest crític va llançar a l'altra punta de l'habitació quan tot just n'havia aconseguit llegir una tercera part. Anteriorment, només havia aconseguit acabar *La subhasta del lot 49* -considerablement més breu-, que em va produir una sensació semblant

a *Vici inherent*, és a dir, una perplexitat plaent. De fet, la contracoberta d'*A contrallum* formula un seguit de preguntes que es podrien aplicar perfectament a *Vici inherent*, tot i que aquella novel·la està situada a l'Exposició Universal de Chicago de 1893. Les preguntes són les següents: “Un exponent de la cultura pop? Una narració onírica? Un pamflet ecologista? Un jeroglífic? Un acudit llarguíssim? Una al·legoria del món actual?” Resulta difícil decidir si Pynchon és un geni o un boig, si és que aquests termes són antitètics. Vegem-ne una frase extreta de l'últim llibre: “Era un espècimen d'aire furtiu amb aquella qualitat que de tant en tant s'observa en els venedors de fusteria d'alumini i portes corredores i que fa que sembli que hagin passat alguna experiència –un matrimoni, un plet criminal- prou traumàtica per haver-los retorçat el cor d'una manera que els fa permanentment intolerables”.

Vici inherent, diguem-ho d'una vegada, és una novel·la llegible, hilarant en alguns moments, caòtica en d'altres, i s'hi pot trobar de tot (i quan dic de tot em refereixo, per exemple, a Rocío Dúrcal). Entre les *hippiefanies* –la paraula és de Pynchon- hi ha frases que aquest lector mai hauria endevinat que podien existir: “Ni tan sols quan era viu no sabien que era jo”, “Per un moment va pensar a tornar a casa, però el preocupava la possibilitat de no reconèixer-la.o, encara pitjor, que ella no el reconegués a ell”. En fi. ¿és concebible que algú, després de rebre un tret, caigui “com una pastilla d'àcid a la boca del temps”, o que l'ombra d'ulls d'algú altre tingui “el color del fum d'una junta d'estanquitat defectuosa”?

Potser algun lector es preguntarà: però... s'entén alguna cosa? Doncs sí. El millor són les frases. Immediatament després, jo ressaltaria unes quantes escenes memorables. Pel que fa a la trama general, en conservo una idea més aviat vaga, però em passa el mateix amb les novel·les de Raymond Chandler. Tinc la sensació que no es tracta de lligar i deslligar tots i cadascun dels fils argumentals, sinó més aviat de construir una versemblança peculiar en els intersticis. Recordo Doc Sportello, per exemple, a la casa d'un gàngster buscant neguitosament i infructuosa una corbata que duu la fotografia procaça de la seva ex. I recordaré l'eslògan de 1968 que obre el llibre, que a partir d'ara llegiré en clau immobiliària: “Sota les llambordes, la platja”.